

# ULUSAL PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ

## STRATEJİ BELGESİ (2012-2014)

### 1) GENEL AMAÇ

Ekonomik büyüme, artan rekabet, teknolojik ilerleme ve tüketici tercihlerinin gelişmesi sonucu piyasaya arz edilen ürünlerin miktarı ve çeşidi günden güne artmaktadır. Bu artış, hem yerli üretimde hem de ithalatta artış anlamına gelmektedir. Yıllar itibariyle yerli üretim ve ithalat rakamlarının seyri bu eğilimi doğrulamaktadır.

Piyasaya sunulan malların çeşit ve hacim olarak artması, hiç şüphesiz rekabetin gelişmesi, tüketiciye farklı fiyat, kalite ve türde seçenek sunulması ve refah düzeyine katkı bakımından müsbet olmakla birlikte, ciddi bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Zira, belirli normlara uymayan ürünler can ve mal güvenliği, bitki ve hayvan sağlığı, çevrenin ve tüketicinin korunması bakımından potansiyel tehlikeler içermektedir. Bunun önlenmesi için ürünlerin belli teknik kriterlere ve standartlara uygun üretilmesi, test ve muayene edilmesi, belgelendirilmesi, etiketlenmesi, ambalajlanması, dağıtılması, muhafazası ve pazarlanması gerekmektedir.

Piyasaya arz edilen ürünlerin temel gereklere uygun olup olmadığını kontrol etmek, risk ve tehdit içeren ürünleri piyasadan toplamak ve/veya imha etmek son derece önemlidir. Esasen ülkemizde ürün güvenliği ve buna yönelik denetimler kamu kuruluşları tarafından yürütülen temel bir kamu hizmeti olarak görülmektedir. Bu hizmetin layığıyla yerine getirilmesi, toplum sağlığını korumanın yanı sıra, mevzuata uygun ürün üreten ve ithal edenlerin mevzuata aykırı ve güvensiz ürünleri piyasaya sunanlar karşısında korunması ve adil rekabet ortamının tesisi bakımından da elzemdir.

İthalatta denetimler belli kriterlere göre gümrüklerde yapılmakta, iç piyasada ise yerli / ithal ayrımı olmaksızın bütün mallar gözetim ve denetime tabi bulunmaktadır. Bununla birlikte, bir taraftan kamuoyunda giderek artan ürün güvenliği bilinci ve duyarlılığı, diğer taraftan ürün piyasasının mevcut durumu, denetim sisteminin daha etkin, daha güçlü ve daha caydırıcı bir yapıya dönüştürülmesini gerekli kılmaktadır.

Yukarıda belirtilen koşullar içerisinde ülkemizde kamu kuruluşları tarafından yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) faaliyetlerinin, kaynakların etkin kullanımını sağlayarak, insan sağlığını, can ve mal güvenliğini en yüksek seviyede koruyacak ve üreticilerin haksız rekabetten korunmasını sağlayacak şekilde güçlendirilmesi bu Belgenin ana hedefidir.

Bu hedefe ulaşmada;

- nitelikli personel istihdamı,
- bilgi teknolojilerinin kullanımının sağlanması,

- piyasaya sunulan güvensiz ürünlere yönelik müeyyidelerin etkinleştirilmesi ve ürünün risk derecesine göre uygulanması,
- AB uygulamalarının yakından takip edilmesi ve bu alandaki çalışmalara dahil olunması,
- ilgili paydaşlarla iletişimin güçlendirilmesi ve
- sistemin gelişimi önündeki diğer maddi, hukuki, idari ve teknik eksikliklerin giderilmesi

önem kazanmaktadır.

## 2) PGD'DE MEVCUT DURUM

### a) Tanım, Yasal ve İdari Altyapı

Piyasa arz edilen ürünlerin mevzuatına uygun ve güvenli olmasını temin edecek mekanizma “PGD”dir. Bu, hem insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı ve güvenliği açısından hem de ticari işletmelerin ürün güvenliği bilincinin artırılması ve disipline edilmesi açısından önemlidir. PGD faaliyetleri ile piyasadaki ürünler teknik düzenlemelerine uygun ve güvenli olup olmadıkları yönünde denetlenir, denetim sonucunda güvensiz ve/veya uygunsuz çıkan ürünlerle ilgili toplatma, piyasaya arzın yasaklanması, ürünlerin bertarafı, güvensizliğin/uygunsuzluğun giderilmesi gibi önlemler uygulanır.

PGD'nin yasal altyapısını “4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun”, bu kanunun alt yönetmeliği olan “Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik”, PGD faaliyetlerini yürüten kamu kuruluşlarının idari düzenlemeleri ve ürünlere ilişkin teknik mevzuat oluşturmaktadır.

PGD, Türkiye’de ürüne ilişkin mevzuatı hazırlamaya ve uygulamaya yasal olarak yetkisi bulunan kamu kuruluşlarının sorumluluğudur. Bu kuruluşları ve sorumlu oldukları ürün gruplarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır:

<b>PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ KURULUŞU</b>	<b>ÜRÜN GRUPLARI</b>
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Elektrikli ve elektronik ürünler, makineler, sivil kullanım amaçlı patlayıcılar, motorlu taşıtlar, asansörler, ev aletleri, gaz yakan cihazlar, basınçlı ekipmanlar (basit basınçlı kaplar da dahil), sıcak su kazanları, ölçü aletleri, hazır ambalajlı mamuller, hazır giyim- tekstil ve ayakkabı (etiket kontrolü), diğer makineler, tarım ve orman traktörleri.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Düzenlenmemiş alanda yer alan hazır giyim-tekstil ve ayakkabı(kimyasal ve fiziksel risk denetimi), dekoratif malzemeler, mobilyalar, el aletleri, aygıtlar, hobi ve spor ekipmanları, mutfak/pişirme gereçleri, çakmaklar, kırtasiye ürünleri, çocuk ekipmanları, gıda görünümlü ürünler.
Sağlık Bakanlığı	Kozmetikler, oyuncaklar, deterjanlar, çocuk bakım ürünleri, tıbbi cihazlar, kimyasal ürünler (dövme mürekkebi, temizleme ve yıkama ürünleri)
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Gıda maddeleri, gıdalarla temas eden madde ve malzemeler, yem, gübreler, bitki koruma ürünleri, veterinerlikte kullanılan tıbbi ürünler
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Yapı malzemeleri, katı yakıtlar, pil ve akümülatörler
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanları
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kişisel koruyucu donanımlar
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Gezi tekneleri, gemi teçhizatı
Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu	Tütün mamulleri ve etil alkol
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Akaryakıtlar

Bu kuruluşlar PGD faaliyetlerini merkez ve/veya –varsa- taşra teşkilatlarında görevli personel veya yaptıkları işbirliği protokolleri ile diğer kurumların personeli vasıtasıyla yürütmektedirler. Merkezdeki birimler temel olarak politika geliştirme, strateji belirleme, programlama, planlama ve PGD faaliyetlerinin izlenmesi çalışmalarını sürdürürken, sahadaki denetimler genellikle il/ilçe/bölge müdürlüklerinde çalışan denetim elemanları tarafından yürütülmektedir.

## **b) Koordinasyon**

Ürün grupları ile ilgili sorumlulukların dağılımı kuruluşlar arasında açık bir biçimde belirlenmiş olmakla birlikte, özellikle bu faaliyetlerin daha etkin yürütülmesi ve genel hususlarla ilgili işbirliği ve koordinasyona güçlü biçimde ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla Ekonomi Bakanlığı PGD için koordinatör kuruluş olarak görevlendirilmiştir.

Ekonomi Bakanlığı bu görevini iki farklı mekanizma ile yerine getirmektedir:

1- Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu (PGDKK)  
PGDKK, tüm PGD kuruluşlarının genel müdür seviyesindeki temsilcileriyle, Ekonomi Bakanlığı başkanlığında yılda en az üç kez toplanmaktadır. Kurul toplantılarında üretici ve tüketici birlikleri temsilcileri ve gündem konularıyla bağlantılı diğer kamu kuruluşları da gözlemci sıfatıyla yer alabilmektedirler. Kurulun görevleri şu şekildedir:

- PGD faaliyetlerinin etkinliğini sağlamak üzere PGD kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak.
- PGD kuruluşlarının PGD ile ilgili sorunları için çözüm önerileri getirmek.
- Ürünlere ilişkin teknik mevzuatın hazırlanmasını ve uygulanmasını takip etmek.
- Gerektiğinde PGD konusunda tavsiye niteliğinde kararlar almak.
- İşbirliği gerektiren hususlarda yıllık eylem planları hazırlamak ve bu planlar çerçevesinde yürütülen çalışmaları takip etmek.

## 2- Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu

6 Eylül 2011 tarihli ve 28046 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan “Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu”nda PGD kuruluşları en üst düzeyde (bakan, müsteşar, kurul başkanı) temsil edilmektedir.

Kurul,

- PGDKK tarafından hazırlanan yıllık eylem planlarını değerlendirmek,
- etkin bir ithalat ve iç piyasa denetimi için temel hedef ve stratejilerle alınacak tedbirleri belirlemek,
- üst düzeyde kararlar almak ve
- ilgili kurumlar arasında işbirliğini ve eşgüdümü sağlamak

üzere Ekonomi Bakanı koordinatörlüğünde yılda en az bir kez toplanmaktadır.

### c) 2010 Yılı Uygulama Sonuçları

2010 yılı içerisinde PGD faaliyetlerinin ulaştığı düzey, hazırlanan 2010 yılı Ulusal PGD Raporu ile detaylı olarak ortaya koyulmaktadır. Rakamsal veriler ve bu verilere dayanılarak yapılan değerlendirmeleri içeren raporda öne çıkan bazı hususlar aşağıda özetlenmektedir:

- 2010 yılında 6 kuruluş (mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, mülga Denizcilik Müsteşarlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu) tarafından denetlenen toplam ürün sayısı bir önceki yıla göre yaklaşık 3 katına çıkarak 118.689<sup>1</sup> olmuştur.

---

<sup>1</sup> Denetlenen ürün parti sayısını yansıtmaktadır. <sup>1</sup> Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın gıda maddeleri ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerde işletme bazında gerçekleştirdiği 376.756 denetim, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın ölçü aletlerinde ürün birim adedi bazında gerçekleştirdiği 957.264 denetim vs. bu sayıya yansıtılmamıştır.

- Yapılan denetimlerde 8.826 ürün mevzuata aykırı veya güvensiz bulunmuştur. Uygunsuz/güvensiz ürünlerin toplam denetlenen ürünler içindeki payı %7,4'tür. Bu oranın düşük olması, en önemli amacı güvensiz ürünlerin tespit edilerek tüketiciye ulaşmasını engellemek olan denetimlerde güvensiz ürünlere odaklanılmadığını ve kaynakların çoğunlukla güvenli ve uygun ürünlerin denetimine aktarıldığını göstermektedir. Bu oranın önümüzdeki senelerde artması hedeflenmektedir. Bunun için de risk analizine dayalı denetimlere geçilmesi gerekmektedir.
- Denetimlerde yıl içinde 2513 ürün laboratuvar analizine tabi tutulmuştur. Teste gönderilen ürünlerin sayısı 2009 yılına göre %87'lik bir artış göstermiş olmakla birlikte, bu sayının hala düşük seyrettiği değerlendirilmektedir.
- 2010 yılında ürün partisi bazında 123 adet ürünle ilgili önlemler alınmıştır. Bu, alınan önlemlerde % 54'lük bir artış anlamına gelmektedir. Ancak alınan önlem sayısının özellikle gıda-dışı tüketici ürünleri itibarıyla Avrupa Birliği ülkelerine kıyasla düşük kaldığı görülmektedir.
- Bazı kuruluşlarda personelin tam zamanlı olarak denetimlerde istihdam edilmemesi sonucunda bu kuruluşlarda denetmen başına düşen denetim sayısı düşük çıkmaktadır. Kaynakların etkin kullanımı ve uzmanlaşmanın sağlanabilmesi için tam zamanlı denetim elemanı istihdam edilmesi önemlidir.
- Bazı PGD kuruluşlarına ulaşan şikayetlerin sayısının azlığı da dikkat çekicidir. Şikayet mekanizmasının özellikle tüketiciler ve tüketici örgütleri tarafından etkin kullanılmadığı anlaşılmaktadır.
- Kuruluşların idari, mali ve teknik altyapılarına da yer verilen raporda, denetimlerin daha etkin hale getirilebilmesi için ilave kaynak ihtiyacı da vurgulanmaktadır.

#### d) Güçlü Yanlar/ Zayıf Yanlar

Türkiye'deki PGD sisteminin güçlü ve zayıf yanları aşağıdaki tabloda özetlenmektedir:

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
PGD'de ilgili tarafların görev ve yetkileri ile uygulanacak müeyyideleri belirleyen yasal altyapının mevcudiyeti	Yatay mevzuatın AB'nin son mevzuat güncellemelerini içermemesi
Ürünlere ilişkin dikey mevzuatın büyük oranda AB mevzuatı ile uyumlu olması	Mevzuatın uygulama detayları arasında kuruluşlar arası farklılıklar
	- Ürün gruplarının denetimlerine ilişkin görev dağılımının net olmaması (Birden fazla mevzuat kapsamına giren ürünlerde farklı kuruluşların denetimden sorumlu olması, aynı ürünlerdeki risklerin farklı mevzuatlarda

	düzenlenmesi, bazı risklerle ilgili denetim boşlukları olması)
<p>- Kuruluşlarda denetimle görevlendirilebilecek personel olması, bilgi ve tecrübenin hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi</p> <p>- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na "Ürün denetmeni" kadrosunun eklenmiş olması</p>	<p>- Personelin tam zamanlı olarak denetimle görevlendirilememesi</p> <p>- Denetimle görevli personelin özlük hakları, yetkileri ve taşınması gereken özelliklerin belirsiz olması</p> <p>- Denetimle görevli personelin AB'deki PGD uygulamaları ve risk değerlendirmesi konusundaki bilgi ve tecrübe eksikliği</p> <p>- Bazı kuruluşlarda, merkezdeki personelin devamlılığının sağlanamamasının yarattığı sorunlar</p>
Ürün gruplarının çoğu için laboratuvar altyapısının olması	Laboratuvar altyapısının kullanımında sorunlar yaşanması
Denetimlerde yıldan yıla önemli artışlar olması	Gıda dışı ürünlerde risk esasına dayalı denetim yapılmadığından güvensiz/uygunsuz ürünlerin tespit edilme oranının düşük olması, gıda ürünlerinde ise risk esasına dayalı denetim sistemine ilişkin prosedürler mevcut olup, uygulamada standartlaşmanın sağlanamaması
Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulunun varlığı ile PGD'nin üst düzeyde ele alınabilmesi	
Son dönemde yürütülen çalışmalarla (Başbakanlık Genelgesi, hazırlanan yıllık raporların basımının yapılarak çeşitli yollarla tüm paydaşlara duyurulması, üst düzey toplantılarda ele alınması) PGD'nin görünürlüğü ve bilinirliğinin artırılmış olması	<p>Ürün güvenliği konusunda zayıf tüketici bilinci ve örgütlenmesi</p> <p>Tüketicilerin PGD'ye aktif katkısını sağlayacak bütçe ve mekanizmaların olmaması</p>
Türkiye'deki PGD sistemi ve uygulamalarının etkinliğini ölçmeyi amaçlayan PGD yıllık raporlarının kamuya duyurulması	Güvensiz ürünlerle ilgili bilgilerin marka/model bazında kamuoyuna duyurulmaması

## e) “Ulusal PGD Strateji Belgesi (2010-2012)” Kapsamında Yürütülen Çalışmaların Sonuçları

Ülkemizde yürütülen PGD faaliyetlerinin etkinleştirilmesi amacıyla sistemin sorunlarının giderilmesi için varılması gereken hedeflerin belirlendiği ve bu hedeflere ulaşmak için yürütülecek çalışmaların takvime bağlandığı, 2010-2012 yıllarını kapsayan Ulusal PGD Strateji Belgesi, tüm PGD kuruluşlarının görüş ve önerileri alınarak Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve Nisan 2010’daki Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunda kabul edilmiştir.

“Ulusal PGD Strateji Belgesi (2010-2012)”de yer alan hedefler ve bu hedeflerle ilgili kaydedilen aşamalar aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Stratejik Amaçlar	Hedefler	Varılan sonuç
1. Stratejik Amaç – Hukuki ve Mali Çerçevenin İyileştirilmesi	- Denetmenlerin taşınması gereken özelliklerin tespiti ile özlük hakları ve statülerinin iyileştirilmesi	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na “Ürün Denetmeni” kadrosu eklenmiştir.
	- PGD süreçleri hakkında uygulamada birlik sağlamak üzere ortak uygulama prosedürlerinin geliştirilmesi	Ortak uygulama prosedürlerinin geliştirilmesi için Türkiye’de Kalite Altyapısının Güçlendirilmesi Projesi (TKAG) ile işbirliği içinde çalıştaylar yapılmaktadır. Çalışmalar sonucunda, ortak prosedürlere ilişkin bir rehber doküman hazırlanması beklenmektedir.
	- PGD için yeni bir bütçe kodu oluşturulması	Bu hedef kapsamında yürütülen çalışmalar sonucunda PGD için ayrı bir bütçe kodu oluşturulmasının mevcut bütçe sistemi ve PGD’ye ilişkin idari yapılanma göz önünde bulundurulduğunda mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır. PGD kuruluşlarının bütçe ihtiyaçları konusunda Maliye Bakanlığı nezdinde farkındalık yaratmak amacıyla “Bütçe İhtiyaç Raporu” hazırlanarak

		Maliye Bakanlığına iletilmiştir.
2. Stratejik Amaç- Uygulama Altyapısının Güçlendirilmesi	- Düzenlenmemiş alan/ sahipsiz ürün ve/veya risk gruplarıyla ilgili olarak idari kapasite geliştirme çalışmalarına başlanması	Düzenlenmemiş alandaki sahipsiz tüm tüketici ürünlerinin PGD'si Gümrük ve Ticaret Bakanlığının sorumluluğuna geçmiştir.  Denetimlere konu edilmeyen risklerden özellikle kimyasal risklerin denetimi konusunda çalışmalar sürdürülmüş, bu çalışmalar sonucunda mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kendi sorumluluğundaki ürünler üzerinde kısıtlanmasını talep ettiği kimyasallarla ilgili gereken yasal altyapının oluşturulması için mülga Çevre ve Orman Bakanlığıyla çalışmalar yürütmüş ve mevzuatın oluşturulmasının ardından bu ürünlerde kimyasal risklerin denetimine Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca başlanmıştır.
	- PGD ve ithalat denetimlerine ilişkin verilerin kayıtlı olacağı veritabanının işler hale getirilmesi	Veritabanı yazılımı tamamlanmıştır.
	- Kaza/yaralanma veritabanının oluşturularak PGD kuruluşlarının kullanımına sunulması	Veritabanı yazılımı tamamlanmıştır. 2011 yılı Kasım ayı itibariyle Ankara'da bir hastanede pilot uygulamaya başlanmıştır. Aynı zamanda, Avrupa Birliği Jamie Projesine paralel olarak kaza yaralanma verilerinin, Ulusal Sağlık Bilgi Sistemleri üzerinden Sağlık Bakanlığının "sağlık.net" uygulamaları kapsamında toplanan verilere entegre edilmesi çalışmaları devam



		etmektedir.
	- Avrupa Komisyonu bünyesindeki teknik komitelere düzenli katılım sağlanması	Toplantılara devam edilmiştir.
3. Stratejik Amaç- Eğitim Faaliyetlerinin Geliştirilmesi	- PGD kuruluşlarında hizmet-içi eğitim toplantılarına devam edilmesi	Eğitime devam edilmiştir.
	- AB üyesi ülkelerle ortak PGD projelerine katılım sağlanması	AB'nin ortak PGD projelerine katılımın kolaylaştırılmasına yönelik yürütülen çalışmalar sonucunda kuruluşların projelere yalnızca gözlemci olarak katılma ihtiyacı duydukları anlaşılmış, dolayısıyla projelere tam katılımın sağlanması için finansman kolaylığı sağlamak için bir girişimde bulunulmamasına karar verilmiştir.
4. Stratejik Amaç- PGD faaliyetlerinin görünürlüğü/bilinirliğinin artırılması	- Üreticilere, ithalatçılara ve tüketicilere yönelik bilgilendirme seminerleri düzenlenmesi	TKAG Projesi kapsamında 2010 ve 2011 yıllarında ürün güvenliği haftaları düzenlenmiş, bu çerçevede üçer ilde üreticilere ve tüketicilere yönelik seminerler yapılmıştır. Yine TKAG Projesi kapsamında, TOBB ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinasyonunda 6 ilde odaların ev sahipliğinde "Ürün Güvenliği" ile ilgili ilk etapta 4 farklı alanda eğitimler düzenlenmiştir.
	- Tüketicilerin PGD ile ilgili çalışmalara aktif katılımını sağlayacak mekanizmaların oluşturulması	Tüketici ve kullanıcının bilinçlendirilmesi amacı ile broşür ve afiş hazırlanarak fuarlarda ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının taşra teşkilatında dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca, sektör ve tüketici

		derneklerinin katıldığı Hazır Ambalaj Teknik Komitesi (HASTEK) ve Tartı Aletleri Teknik Komitesi (TARTEK) gibi toplantılar ile ilgili sektörlerin sorunları hususunda çözüm üretme yöntemlerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.
	- Ürün güvenliği web sitesinin kurulması	Web sitesi işler haldedir.
	- Basın ve internet yoluyla kamuoyunun ürün güvenliği denetimleri hakkında bilgilendirilmesi	Tüketicilerin, güvensiz ürünlerin marka/modelleri ile ilgili bilgilendirilmesi tam anlamıyla sağlanamamaktadır.  “Ürün Güvenliği Kısa Film” hazırlanarak TV kanallarında yayını yapılmıştır.

Tablodan görüleceği üzere bazı hedeflerle ilgili çalışmalar tamamlanmış ve hedeflere ulaşılmış, bazı çalışmalar ise olumsuz sonuçlanmıştır. Belge kapsamında yürütülen çalışmaların çıktıları aşağıda özetlenmektedir:

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na “Ürün Denetmeni” kadrosu eklenmiş,
- PGD için ayrı bir bütçe kodu oluşturulamayacağı anlaşılmış bunun üzerine PGD kuruluşlarının bütçe ihtiyacına ilişkin bir rapor hazırlanarak Maliye Bakanlığına sunulmuş,
- Halihazırda Gümrük ve Ticaret Bakanlığının sorumluluğunda olan ürün gruplarında kimyasal risklerin denetimlerine başlanmıştır,
- Ulusal PGD Veritabanı ile Ulusal Kaza/Yaralanma Veritabanının yazılım aşaması tamamlanmış, Ulusal Kaza/Yaralanma Veritabanının testi için pilot uygulamaya başlanmıştır.
- Ürün güvenliği web sitesi tamamlanarak işler hale getirilmiştir.

Henüz ulaşılamayan hedeflerse aşağıda özetlenmektedir:

- Kanun’da “Ürün Denetmeni” kadrosuna yer verilmiş olmakla birlikte, kadronun taşınması gereken özellikleri belirtecek, özlük hakları ve statülerinde iyileşme sağlayacak düzenlemeler yapılamamış,
- AB üyesi ülkelerle ortak PGD projelerine katılımın sağlanması yönünde, katılımı artırıcı veya kolaylaştırıcı bir sonuç alınmamış,
- Tüketicilerin PGD ile ilgili çalışmalara aktif katılımını sağlayacak mekanizmalar oluşturulamamış,
- Tüketicilerin, güvensiz ürünlerin marka/modelleri ile ilgili bilgilendirilmesi yönünde olumlu adımlar atılamamıştır.

Bu hedeflere ulaşılması için çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir. Gerek bu hedefleri gerekse sistemin iyileştirilmesi için ulaşılması gereken yeni hedefleri içerecek şekilde önümüzdeki yıllarda yürütülecek çalışmaları takvime bağlayacak yeni bir Strateji Belgesi hazırlanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çerçevede hazırlanan “Ulusal PGD Strateji Belgesi (2012-2013)”, yeni hedeflerin yanı sıra, bir önceki belgede ulaşılamayan hedeflere yönelik çalışmaları da içermektedir.

### **3) YAPILMASI GEREKEN ÇALIŞMALAR**

Türkiye’de piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) sisteminin iyileştirilmesi için yapılması gereken çalışmalar 5 stratejik amaç altında sıralanmaktadır:

- a) Mevzuat altyapısının güncellenmesi ve güçlendirilmesi
- b) İdari ve teknik yapının güçlendirilmesi
- c) Uygulamaların etkinleştirilmesi
- d) Uluslararası alanda işbirliğinin geliştirilmesi
- e) PGD’nin taraflarıyla iletişimin geliştirilmesi

Yukarıda belirtilen her bir başlık altında ulaşılması planlanan hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için yürütülecek çalışmalar aşağıda sunulmaktadır:

#### **A) STRATEJİK AMAÇ 1: MEVZUAT ALTYAPISININ GÜNCELLENMESİ VE GÜÇLENDİRİLMESİ**

##### **i. Hedefler**

##### **1. Piyasa gözetimi ve denetimini düzenleyen çerçeve mevzuatın güncellenmesi**

Ülkemizde, PGD’nin hukuki altyapısı, uygulamalarda gelinen nokta ve ticari işletmelerin sistemden beklentileri göz önünde bulundurulduğunda yetersiz kalmaktadır. AB’nin ürün güvenliği ve PGD konularında ilgili tüm taraflara yeni görevler ve sorumluluklar getiren mevzuatının da ulusal mevzuatımıza aktarılması gerekmektedir.

Bu nedenlerle, “4703 sayılı Ürünlerin Teknik Mevzuatının Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun” ve alt yönetmeliği olan “Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik”in güncellenmesi elzemdir.

##### **ii. Performans Göstergeleri:**

Bu Stratejik Amaç çerçevesinde yürütülecek çalışmalar, “4703 sayılı Ürünlerin Teknik Mevzuatının Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun” ve alt yönetmeliği olan “Ürünlerin

Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik”in yukarıda belirtilen eksiklikleri giderecek şekilde güncellenmesi ile tamamlanmış sayılacaktır.

### **iii. Varsayımlar/Riskler:**

Bu stratejik amaca ulaşılması esnasında ortaya çıkabilecek riskler:

1. AB’nin PGD’ye ilişkin mevzuatını gözden geçirme çalışmalarının uzun sürmesi halinde, ülkemiz mevzuatının güncellenmesi de gecikecektir.

## **B) STRATEJİK AMAÇ 2: İDARİ VE TEKNİK YAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ**

### **i. Hedefler**

#### **1. Görev dağılımının netleştirilmesi**

Ürün grupları ile ilgili mevcut görev dağılımı PGD’nin etkin yürütülmesine uygun bir yapıda değildir. Bunun sebepleri:

- Birden fazla mevzuat kapsamına giren ürünlerde denetim sorunları (sorumlu kuruluşun tespitinde yaşanan sorunlar vb.),
- Birden fazla kuruluşun aynı ürün grubunda denetim yapmasının getirdiği kaynak israfı,
- Bazı kuruluşların ana görev alanlarıyla doğrudan ilgili olmayan ürün gruplarında PGD’den sorumlu olmasının getirdiği sahiplenme güçlükleri,
- Bazı ürün gruplarında sadece ürünün kullanıma/satışa sunulduğu belirli yerlerin denetlenmesi, diğer yerlerde denetim yapılmaması,
- Denetimleri layıkıyla yürütmek için yeterli altyapıya sahip olmayan kuruluşların denetimden sorumlu olması

şeklinde sıralanabilecektir.

Görev dağılımı sorununun en üst düzeyde ele alınarak, dağılımın kuruluşların ana görevleri ve altyapıları göz önünde bulundurularak yeniden karara bağlanması sorunun çözümüne yardımcı olacaktır.

#### **2. Denetim yapan personelin sürekliliğinin ve uzmanlaşmasının sağlanması, özlük haklarının iyileştirilmesi**

PGD faaliyetlerini gerçekleştiren denetim elemanlarının tüm yetkili kuruluşlarda eşit ve yeterli özlük haklarına sahip olmaları, aynı kadroya dahil olarak aynı ismi taşımaları, yeterli yetkilerle donatılmaları gerek görevlerini layıkıyla yerine getirebilmeleri gerekse denetimlerde yeknesaklığın sağlanması açısından önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, 2010 yılından bu yana yürütülen çalışmalar sonucunda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa “Ürün Denetmenleri” kadrosu eklenmiştir.

Ancak bu adım yeterli görülmemektedir. Zira “Ürün Denetmenleri” kadrosunun özlük hakları, yetkili kuruluşlarda halihazırda denetim elemanı olarak görev yapmakta olan kimi personelin (ör: mühendis kadrosundaki personel) özlük hakkından düşük, yetki ve sorumlulukları ise belirsizdir. Bu durum;

- denetim elemanlarının tam zamanlı olarak çalıştırılmamasına,
- denetim elemanlarının denetledikleri ürünler üzerinde uzmanlaşamamasına,
- görevin gerektirdiği sürekliliğin ve tecrübe birikiminin sağlanamamasına

neden olmaktadır.

Yetki ve sorumluluk alanları tam olarak tanımlanmayan, ancak farklı kuruluşlar bünyesinde aynı iş ve işlemleri yapan denetim elemanlarının farklı özlük haklarına sahip olmaları denetimlerin etkinliğini ve yeterliliğini de olumsuz etkilemektedir.

Ürün Denetmenlerinin yetki ve sorumlulukları, özlük hakları, taşımaları gereken kriterler ilgili mevzuatta açıkça belirtilmeli, bu esnada yetkili kuruluşlardaki mevcut denetim elemanlarının tecrübe ve bilgi birikimden faydalanabilmek için bu personelin bir kısmının yeni kadrolara geçişinin sağlanabilmesi göz önünde bulundurulmalıdır.

### **3. Bilgi teknolojilerinin yaygın ve etkin kullanımı**

PGD çalışmalarında, riskli ürünlere odaklı denetimler yapılması, piyasayı disipline etmek ve kaynakların etkin kullanımını sağlamak açısından önemlidir. Bu amaca ulaşmak için, PGD kuruluşlarının ellerindeki bilgileri en iyi şekilde derlemeleri ve değerlendirmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede, PGD kuruluşlarının denetimlerle ilgili bilgileri kayıt altında tutacak, risk analizi ve raporlama yapabilecek veritabanlarını kurmaları veya mevcut veritabanlarını bu anlayışla revize etmeleri gerekmektedir.

PGD için ulusal bir politika oluşturulması ve önceliklerin belirlenebilmesi için kuruluşlar nezdinde derlenecek bu bilgilerin bir başka platformda toplanması ve PGD faaliyetlerinin seyrini gözlemleyebilmek için dönemlik raporlamalar yapılabilmesi de önem taşımaktadır. Bu nedenle, “Ulusal PGD Veritabanı”nın işler hale getirilmesi gerekmektedir.

“Ulusal PGD Veritabanı”nın, PGD verilerinin AB üyesi ülkeler arasında bilgi alışverişini sağlayan sistemler (ICSMS ve RAPEX) ile paylaşılmasına imkan verecek şekilde kurgulanması da gerekmektedir. Bu çerçevede, yürütülecek çalışmalar esnasında “Ulusal PGD Veritabanı”nın AB’nin bilgi değişimi sistemlerine entegrasyonu da dikkate alınacaktır.

Bu veritabanlarının kullanımı konusunda ilgili personele eğitim verilmesi de gerekmektedir.

**ii. Performans Göstergeleri:** Bu Stratejik Amaç çerçevesinde yürütülecek çalışmaların etkinliği aşağıdaki performans göstergeleri ile ölçülebilecektir:

1. Halihazırda denetimlerde görevlendirilen personelin önemli bir kısmının oluşturulan “ürün denetmeni” kadrosuna geçişinin sağlanması, bu personelin tam zamanlı olarak denetimlerde görevlendirilmesi, bu sayede uzmanlaşmanın sağlanması ve denetmen başına düşen denetim sayısında artış kaydedilmesi
2. Ulusal PGD Veritabanının kullanımının yaygınlaşması
3. 3 aylık ve yıllık verilerin zamanında ve eksiksiz iletilmesi sonucunda yıllık raporların hazırlanma süresinin kısılması

**iii. Varsayımlar/Riskler:** Bu Stratejik Amaca ulaşılması esnasında ortaya çıkabilecek riskler aşağıda belirtilmektedir.

1. Kuruluşlar arasındaki hukuki idari ve teknik hususları da kapsayan yapısal farklılıklardan kaynaklanan görüş ayrılıkları
2. Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığı'nın özlük hakları ve statüler hakkında olumsuz görüşü,
3. Denetimlerde görevlendirilen personelin halihazırda farklı kuruluşlarda farklı özlük haklarına sahip olmasının özlük haklarını yeknesaklaştırmada sorun yaratması
4. Veritabanı oluşturulması/revize edilmesi esnasında yaşanabilecek maddi ve teknik zorluklar

## **C) STRATEJİK AMAÇ 3: UYGULAMALARIN ETKİNLEŞTİRİLMESİ**

### **i. Hedefler**

#### **1. Hizmet-içi eğitime/toplantılara devam edilmesi**

Hizmet-içi eğitim faaliyetleri, kurum içinde tecrübe ve bilgi paylaşımı ile aktarımını sağlaması bakımından önemli bir araçtır. Bu faaliyetlerin sistematik hale getirilmesi, göreve yeni başlayan denetim elemanlarının bilgilenmesi ile görevlerine devam edenlerde bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlamakta ve denetmenlerde meslek bilinci ve birlikteliği yaratmaktadır.

Bu toplantıların sürekliliği aynı zamanda AB'de ürün güvenliği alanındaki çalışmaların denetim elemanlarına aktarılması ve bu şekilde gelişmelerden haberdar edilmelerini de sağlayacaktır. PGD kuruluşları tarafından yürütülecek hizmet-içi eğitim programlarına ürün bazında yapılacak “risk değerlendirmesi” konusu ile standartlarla ilgili eğitimlerin de dahil edilmesi önem taşımaktadır.

Bu hedef altında her bir PGD kuruluşu tarafından yıllık olarak yapılması planlanan hizmet-içi eğitim faaliyetleri/toplantılar ilgili yılın başında tespit edilecek ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu'na sunulacaktır.

## **2. Ürünlerden kaynaklanan kaza bilgilerinin düzenli takibi**

Ürünlerden kaynaklanan kaza, yaralanma, iş kazası ve yangın vakaları ile kuruluşlara ulaşan güvensiz ürün şikâyetlerine ilişkin bilgilerin derlenmesi, piyasadaki riskli ürünlerin kısa sürede tespiti ve tehlikeli ürünlerin verdiği zararların belirlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu bilgilerin değerlendirilmesi ile yapılacak PGD faaliyetleri sonucunda daha fazla güvensiz ürün piyasada tespit edilebilecek, böylece PGD faaliyetlerine ayrılan kaynaklar daha etkin kullanılmış olacaktır.

Ulusal Kaza/Yaralanma Veritabanı işlerlik kazandığında veritabanından alınan veriler PGD faaliyetlerinin riskli görünen ürünlere dayalı olarak planlanmasında kullanılacaktır.

Ürünlerden kaynaklanan ancak hastanelere ulaşmayan diğer kaza bilgileri de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve sigorta şirketleri tarafından Hazine Müsteşarlığı aracılığıyla yetkili kuruluşların kullanımına sunulmalıdır.

Kuruluşlara ulaşan şikâyetlerin etkin bir şekilde değerlendirilebilmesi için de şikâyetlerin; şikâyete konu ürün, ürünün arz ettiği risk, şikâyetin hangi kişi veya kuruluşlarca yapıldığı gibi bilgileri içerecek şekilde kayıt altına alınması gerekmektedir. Kuruluşların veritabanlarında buna imkan sağlayacak revizyonlar yapılmalıdır.

## **3. Ortak uygulama prosedürlerinin geliştirilmesi, müeyyidelerin etkinleştirilmesi ve takibi**

Ülkemizde yürütülen PGD faaliyetleri esnasında güvensizliği tespit edilen ürünlerin taşıdıkları riskin derecesinin belirlenmesinde bir takım sorunlar yaşanmaktadır. Bunun sebepleri; gıda-dışı tüketici ürünlerinde risk değerlendirmesi metodunun uygulanması için gerekli yasal altyapının olmaması ve denetim elemanlarının bu metotla ilgili yeterli bilgiye sahip olmamasıdır.

Ürünün arz ettiği riskin derecesinin ve buna göre uygulanacak müeyyidelerin tespitinde kuruluşlar tarafından ortak bir yöntem kullanılmaması, uygulama farklılıklarına sebep olmaktadır.

PGD kuruluşlarının riskin derecesinin belirlenmesi sonrasında müeyyideler uygulanırken de farklı prosedürler izlediği görülmektedir. Bu prosedürlerin yeknesaklaştırılarak geliştirilmesi PGD faaliyetlerinin tutarlılığı açısından önemlidir.

Öte yandan, müeyyidelerin caydırıcılığının ve etkinliğinin geliştirilmesi ve yetkili kuruluşlar tarafından alınan müeyyide kararlarının ticari işletmeler tarafından uygulanıp uygulanmadığının takibine ve müeyyide uygulanacak ticari işletmelere ulaşılmasında yaşanan sorunların çözümüne de ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu hedef çerçevesinde öncelikle tüm ürün gruplarını kapsayacak şekilde ortak uygulama prosedürlerine ilişkin bir rehber doküman hazırlanmalı, gıda dışı tüketici ürünlerinde risk

değerlendirmesi metodunun uygulanabilmesi için gerekli mevzuat oluşturulmalı ve denetim elemanlarına risk değerlendirme metodunun uygulanması ile ilgili eğitimler verilmelidir.

Müeyyidelerin uygulanıp uygulanmadığının takibi için ise müeyyide uygulanan ürünün piyasadaki miktarı ve müeyyide uygulanan miktarı bilgilerinin kayıt altına tutulmasını sağlayacak mekanizmalar geliştirilmelidir.

#### **4. Kamuoyunun düzenli olarak bilgilendirilmesi ve uyarılması**

Piyasada tespit edilen güvensiz ürünlerle ilgili marka ve model bazındaki bilgilerin tüketiciye ulaştırılması her şeyden önce tüketicilerin bu ürünlerin risklerinden korunması açısından elzemdir. Piyasadan toplatılan, insan/hayvan/bitki/çevre sağlığı için tehlike arz eden ürünlerin kamuoyuna duyurulması, tüketicilerin daha evvel satın almış oldukları bu tür ürünleri kullanmalarını ve riske maruz kalmalarını önleyecektir. Bu bilgilerin kamuoyuyla paylaşılması aynı zamanda üreticilerin de imaj kaybına uğramamak için ürün güvenliği konusunda çok daha özenli davranmalarını sağlayacaktır.

Kamuoyuna duyurulması gereken bir başka bilgi de, kuruluşların belirli bir dönemde yoğun olarak PGD yapacakları ürün grupları bilgisidir. Yapılacak PGD kampanyaları hususunda kamuoyunun bilgilendirilmesi önemlidir. Bu bilgilendirme de piyasanın disipline edilmesine hizmet edecektir. Bu bilgi paylaşımlarının bir diğer çıktısı da yürütülen PGD faaliyetlerinin görünürlüğü/bilinirliğinin ve piyasaya olan güvenin artması olacaktır.

Düzenli olarak duyurulmasında fayda olacak diğer bilgiler de ürünlerle ilgili dikkat edilmesi gereken ve yeni tespit edilen riskler ve üreticilerin uyması gereken yeni mevzuattır.

Tüm bu bilgilerin broşürler, basın duyuruları, internet sitesi gibi araçlarla kamuoyuyla paylaşılması faydalı olacaktır.

#### **5. Kaynakların paylaşılması ve etkin kullanımı**

Ülkemizde hemen her ürün grubu için test/analiz yapabilecek nitelikte özel veya kamuya ait laboratuvar bulunmaktadır. Ancak kimi yetkili kuruluşların PGD faaliyetlerinde bu laboratuvar altyapısını kullanmalarında sıkıntılar yaşanmaktadır. 2011 yılında yürütülen çalışmalar göstermektedir ki, bu sıkıntılar çoğunlukla kamu ihale mevzuatının uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

PGD faaliyetleri için yapılacak laboratuvar hizmeti alımlarında Kamu İhale Kanunu'ndan kaynaklanan sorunların çözümü için Kamu İhale Kurumu ile işbirliği ve diyalogun geliştirilmesi gerekmektedir. Kamu kuruluşlarının laboratuvar altyapısının ortak kullanımının kolaylaştırılmasına imkân veren mekanizmalar (protokoller vb.) oluşturulmalıdır.

**ii. Performans Göstergeleri:** Bu Stratejik Amaç çerçevesinde yürütülecek çalışmaların etkinliği aşağıdaki performans göstergeleri ile ölçülebilecektir:

1. PGD kuruluşlarının denetiminden sorumlu oldukları ürün gruplarına ilişkin yılda en az iki kez hizmet-içi eğitim düzenlemesi, denetmen başına düşen eğitim/gün sayısında artış



2. Ürünlerden kaynaklanan kaza bilgileri ve şikayetler üzerine yapılan denetim sayılarında artış
3. Toplam denetlenen ürünler içinde laboratuvar analizine gönderilen ürün oranının artması
4. Uygulanan müeyyide sayısında artış
5. Müeyyide uygulanırken risk değerlendirmesi metodunun kullanılması
6. Risk değerlendirmesine dayalı denetimlere geçilmesi ile denetimlerin niteliğinin artması ve denetlenen ürünler içinde uygunsuz/güvensiz bulunan ürünlerin oranının yükselmesi
7. Güvensiz /uygunsuz ürünlerin, piyasaya arz edilen miktarı ile önlem uygulanan miktarı bilgisinin sunulması
8. Riskli ürünler (marka/model bilgileri ile), yürütülecek PGD kampanyaları, yeni riskler ve yeni mevzuatla ilgili basın duyuruları, broşürler ve/veya internet sitesi üzerinden düzenli (bir hafta veya bir aylık dönemler itibariyle) bilgilendirme

**iii. Varsayımlar/Riskler:** Bu Stratejik Amaca ulaşılması esnasında ortaya çıkabilecek riskler aşağıda belirtilmektedir:

1. Veritabanları oluşturulması/revize edilmesi esnasında yaşanabilecek maddi ve teknik sorunlar
2. Kuruluşların sorumlu oldukları ürün gruplarının farklı nitelikleri olmasından kaynaklanacak ortak uygulama prosedürleri geliştirilmesi engelleyebilecek uygulama farklılıkları
3. Bazı kuruluşların riskli ürünlerin marka/model bilgileriyle kamuoyuna duyurulması konusuna olumsuz yaklaşımları
4. Laboratuvarların ortak kullanımında yaşanabilecek bütçenin kullanımı kaynaklı sorunlar

## **D) STRATEJİK AMAÇ 4. ULUSLARARASI ALANDA İŞBİRLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ**

### **i. Hedefler**

1. **Avrupa Komisyonu bünyesindeki komiteler ile AB'nin ortak PGD projelerine düzenli ve etkin katılım**

AB'de yürütülen PGD çalışmalarının takibi özellikle Gümrük Birliğinden kaynaklanan yükümlülüklerimizin layıkıyla yerine getirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

AB'deki uygulamalarla ilgili güncel bilgi sahibi olmanın en etkili yolu Avrupa Komisyonu tarafından düzenlenen, ürünlerle ilgili teknik komitelerin toplantılarının düzenli takibidir. Bu

çerçevede, kuruluşların ilgili teknik personelleri ile bu komitelere düzenli katılım sağlamaya özen göstermeleri ve bu hususu öncelik haline getirmeleri gerekmektedir.

Farklı ürün gruplarına yönelik olarak, Avrupa Birliği çapında ortak PGD faaliyetleri yürütülmekte ve bu ortak çalışmalar “Ortak Faaliyet Projeleri” adı altında Avrupa Ürün Güvenliği Forumu tarafından (PROSAFE) yönetilmektedir. Bahse konu projelerin bir kısmına ülkemiz gözlemci sıfatıyla katılmakta, tecrübe ve bilgi birikimi paylaşımına dahil olmaya çalışmaktadır.

Yetkili kuruluşların bu projelere katılım için daha fazla kaynak ayırması ve ürün bazlı projelerde AB ile eşzamanlı uygulama yapmaları gerekmektedir.

## **2. Diğer ülkelerle işbirliği**

Ülkemiz piyasasına uygunsuz/ güvensiz ürün girişini kaynağında önlemek amacıyla başta Çin Halk Cumhuriyeti olmak üzere diğer ülkelerle oluşturulacak işbirliği mekanizmalarının etkin kullanımı da önem taşımaktadır. Bu kapsamdaki çalışmalar yürütülürken, AB’nin diğer ülkelerle bu alanda yürüttüğü çalışmalarla paralellik sağlanmasına özen gösterilmesi ve çalışmalara ilgili tüm PGD kuruluşlarının azami katkı sağlamaları da önem arz etmektedir.

**ii. Performans Göstergeleri:** Bu Stratejik Amaç çerçevesinde yürütülecek çalışmaların etkinliği aşağıdaki performans göstergeleri ile ölçülebilecektir:

1. Teknik komitelere düzenli katılım sağlanması
2. AB’nin ortak PGD projelerine konu olan ürünlerde denetim sayısının ve güvensiz ürün tespit oranının artması

**iii. Varsayımlar/Riskler:** Bu Stratejik Amaca ulaşılması esnasında ortaya çıkabilecek riskler aşağıda belirtilmektedir:

1. Kuruluşların bütçe kısıtlarının, komite toplantıları ve ortak PGD projelerine katılımı engellemesi
2. Güvensiz/uygunsuz ithal ürünlerin kaynağında bertarafını önlemek için gereken bilgilerin (üretici, ithalatçı bilgisi gibi) PGD kuruluşları tarafından sağlanmasında yaşayabilecek zorluklar

## **E) STRATEJİK AMAÇ 5: PGD'NİN TARAFLARIYLA İLETİŞİMİN GELİŞTİRİLMESİ**

### **i. Hedefler**

#### **1. Tüketici örgütlerinin PGD'ye veri sunabilecek yapıya kavuşturulması için desteklenmesi**

Ülkemizde yürütülen PGD faaliyetlerinde tüketici örgütlerinin etkisi yok denecek kadar azdır. Özellikle ürün şikâyetlerinin kamu kuruluşlarına iletilmesinde tüketici örgütleri etkili olamamaktadır. Bu durumun nedenlerinden bazıları; örgütlerin ürün güvenliğinden ziyade tüketicilerin ekonomik çıkarlarına yönelik çalışmalara yoğunlaşması ve kaynak eksikliğidir.

Tüketici örgütlerinin bu süreçlere aktif katılımını sağlayacak çalışmaların yürütülmesi ve bu kuruluşlara teknik ve mali anlamda destek sağlanması bu hedefe yönelik çalışmanın tamamlandığını gösterecektir.

#### **2. İmalatçılar, ithalatçılar ve dağıtıcıların mevzuat ve uygulamalar hakkında düzenli olarak bilgilendirilmesi**

**İmalatçılar, ithalatçılar ve dağıtıcıların** piyasaya arz edilecek ürünlerin taşınması gereken güvenlik gerekleri ve diğer teknik özellikler hakkında bilgi sahibi olması, piyasada yer alan güvensiz ürün oranının azalmasına önemli katkı sağlayacaktır.

Yetkili kuruluşlar tarafından yürütülecek faaliyetlerle üreticilerin/ ithalatçıların düzenli olarak bilgilendirilmesine devam edilmelidir. Sektör temsilcileri ile yılda en az bir kez bir araya gelinerek yürütülen PGD faaliyetlerinin sonuçları anlatılmalı, bu taraflardaki farkındalık artırılmalı ve tüketici, üretici ve ithalatçıların görüşleri alınarak, bu görüşler PGD faaliyetlerine yansıtılmalıdır.

**ii. Performans Göstergeleri:** Bu Stratejik Amaç çerçevesinde yürütülecek çalışmaların etkinliği aşağıdaki performans göstergeleri ile ölçülebilecektir:

1. Tüketici örgütleri kaynaklı şikâyetlerin ve şikâyet üzerine denetlenen ürün sayılarının artması
2. Tüketici örgütleri tarafından ürün denetlenmesi ve denetim sonucunun kamuoyuyla paylaşılması

**iii. Varsayımlar/Riskler:** Bu Stratejik Amaca ulaşılması esnasında ortaya çıkabilecek riskler aşağıda belirtilmektedir:

1. Tüketici örgütlerinin mali anlamda desteklenmesi önünde engel teşkil edebilecek bütçe kısıtı

#### **4) UYGULAMA İZLEME VE DEĞERLENDİRME**

##### **a) Çalışma Grupları**

Bu Strateji Belgesinde yer alan hedeflerin bir kısmı için çalışma grupları oluşturulacaktır. Çalışma gruplarının sorumlu oldukları hedefler, başkanı ve üyesi olacak kamu kuruluşları ile ilk toplantı tarihlerini gösteren liste ektedir (EK 1).

Her bir çalışma grubu toplantısı sonrasında, gruba başkanlık eden kuruluşun, görüşülen hususları, alınan kararları ve bir sonraki toplantının öngörülen tarihini içeren bir bilgi notunu Ekonomi Bakanlığına ve grubun diğer üyelerine göndermesi beklenmektedir.

##### **b) Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu üyeleri**

Çalışma gruplarının çalışmalarının zamanında ve etkin yürütülmesini sağlamak ve uygulamayı izleyip değerlendirmek üzere bir makam belirlenecektir. Bu makam Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu üyesi olarak tespit edilecektir. Her bir çalışma grubunun bağlı olacağı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu üyesi de Ek-1'deki tabloda belirtilmektedir.

##### **c) Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu**

Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu üyeleri, başkanlık ettikleri çalışma gruplarının çalışmalarının zamanında ve etkin yürütülmesini sağlar ve yürütülen çalışmalar hakkında dörder aylık dönemler halinde Kurul'a bilgi sunarlar.

Çalışmaları takip edecek olan Kurul, belgenin uygulanması ile ilgili faaliyetlerin etkin şekilde yürütülmesi için kuruluşlar arasında işbirliğini temin edecek ve öneriler geliştirecektir.

Çalışma grupları tarafından yürütülen faaliyetler Kurul'a dörder aylık dönemler halinde sunulacaktır. Bu şekilde Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunun da etkin bir şekilde çalışması sağlanmış olacaktır.

Çalışmaları değerlendirecek olan Kurul, belgenin uygulanması ile ilgili faaliyetlerin etkin şekilde yürütülmesi için kuruluşlar arasında işbirliğini temin edecek politika ve öneriler geliştirecektir.

##### **d) Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu**

Strateji Belgesi çerçevesinde yürütülen çalışmaların nihai izleme mercii Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu'dur. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunun takip ettiği çalışmalar son olarak Değerlendirme Kuruluna sunulacaktır.

Değerlendirme Kurulu, belgede yer alan hedeflerin hayata geçirilmesi ve uygulanmasına yönelik kararlar alacaktır.

Strateji Belgesi çerçevesinde yürütülen çalışmalar nihai olarak Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu tarafından takip edilecektir. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunun değerlendirmesinden de geçen çalışmalar son olarak Değerlendirme Kuruluna sunulacaktır.

Değerlendirme Kurulu, belgede yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik politika ve öneriler geliştirecek ve uygulanmasına yönelik kararlar alacaktır.

**e) Eylem planları**

Kuruluşların, gerek bu Belgede yer alan hedeflere ulaşmak için, gerekse PGD faaliyetlerinin iyileştirilmesine yönelik kendi kurumsal yapıları içerisinde yürütecekleri diğer çalışmalarını düzenli olarak çıkaracakları eylem planları ile takvime bağlamaları, bu alanda yürütülecek çalışmaların takibini kolaylaştıracak en önemli mekanizmadır.

Eylem planları her bir PGD kuruluşu tarafından, 6 aylık dönemler itibariyle hazırlanmalı ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kuruluna sunulmalıdır. Bu çalışmaların sonuçlarının da takip edileceği nihai merci Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kuruludur.

## **HEDEFLERİN TAKVİMLENDİRİLMESİ**

Aşağıda bu Strateji Belgesinde sayılan hedeflerin tamamlanması için öngörülen takvim senelik olarak sunulmuştur:

### **2012 yılı sonu:**

- Denetim yapan personelin sürekliliğinin ve uzmanlaşmasının sağlanması, özlük haklarının iyileştirilmesi
- Ortak uygulama prosedürlerinin geliştirilmesi, müeyyidelerin etkinleştirilmesi ve takibi

### **2013 yılı sonu:**

- Görev dağılımının netleştirilmesi
- Piyasa gözetimi ve denetimini düzenleyen çerçeve mevzuatın güncellenmesi
- Tüketici örgütlerinin PGD'ye veri sunabilecek yapıya kavuşturulması için desteklenmesi

### **2014 yılı sonu:**

- Kaynakların paylaşılması ve etkin kullanımı

### **Her sene yinlenecek faaliyetler:**

- Bilgi teknolojilerinin yaygın ve etkin kullanımı
- Ürünlerden kaynaklanan kaza bilgilerinin düzenli takibi
- Hizmet-içi eğitimlere/toplantılara devam edilmesi
- Kamuoyunun düzenli olarak bilgilendirilmesi ve uyarılması
- Avrupa Komisyonu bünyesindeki komiteler ile AB'nin ortak PGD projelerine düzenli ve etkin katılım
- Diğer ülkelerle işbirliği
- Üreticilerin, ithalatçıların mevzuat ve uygulamalar hakkında düzenli olarak bilgilendirilmesi

Çalışma grubunun adı	Başkanlık Yapacak Kuruluş	Çalışma Grubuna Üye Kuruluşlar	Çalışma Grubuna Katılabilecek Diğer Kuruluşlar	İlk Toplantı Tarihi	Bağlı olunan Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu Üyesi
<b>Denetim yapan personelin sürekliliğinin ve uzmanlaşmasının sağlanması, özlük haklarının iyileştirilmesi</b>	Ekonomi Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı	Eylül 2012	Kurul Başkanı
<b>Bilgi teknolojilerinin yaygın ve etkin kullanımı</b>	Ekonomi Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik		Temmuz 2012	Kurul Başkanı

		ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu			
<b>Ürünlerden kaynaklanan kaza bilgilerinin düzenli takibi</b>	Sağlık Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı	Eylül 2012	Sağlık Bakanlığı Kurul Üyesi
<b>Ortak uygulama prosedürlerinin geliştirilmesi, müeyyidelerin etkinleştirilmesi ve takibi</b>	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Ekonomi Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Temmuz 2012	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kurul Üyesi
<b>Kamuoyunun düzenli olarak bilgilendirilmesi ve uyarılması</b>	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı,		Eylül 2012	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kurul üyesi



		Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Ekonomi Bakanlığı			
<b>Kaynakların paylaşılması ve etkin kullanımı</b>	Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Ekonomi Bakanlığı	Kamu İhale Kurumu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Eylül 2012	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kurul Üyesi

<b>Tüketici örgütlerinin PGD'ye veri sunabilecek yapıya kavuşturulması için desteklenmesi</b>	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı	Tüketici Örgütleri Maliye Bakanlığı	Ekim 2012	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kurul Üyesi
<b>İmalatçıların, ithalatçıların ve dağıtıcıların mevzuat ve uygulamalar hakkında düzenli olarak bilgilendirilmesi</b>	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD)	Ekim 2012	Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kurul Üyesi